

Datum 20-05-2025
Ons kenmerk 1886042/1886043
Opgemaakt door Team Beleid en Advies, Ecologie, Hydrologie en Waterkwaliteit
Organisatie Waterschap Vallei en Veluwe

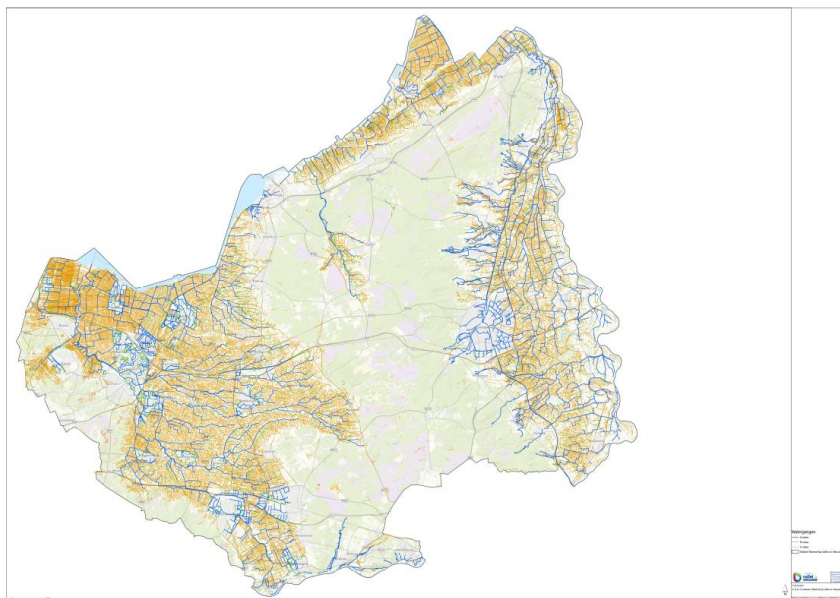
Activiteitenplan verplaatsen beschermde vissoorten bij calamiteiten

Achtergrond en aanleiding

Dit activiteitenplan dient als achtergrondinformatie voor de ontheffing die nodig is voor de evacuaties van beschermde vissoorten bij calamiteiten zoals droogval. Eerder is hiervoor een ontheffing verleend met een geldigheidsduur van september 2019 tot 1 september 2024. De ontheffing wordt daarom opnieuw aangevraagd voor een duur van 5 jaar. Naar aanleiding van de evacuaties van beschermde vissen heeft er de afgelopen jaren monitoring plaatsgevonden. De resultaten hiervan worden ook kort toegelicht in de aanvraag. Op basis van de ervaringen van de afgelopen jaren wordt nu ook grote modderkruiper meegenomen in de aanvraag. De ontheffing wordt aangevraagd 'in het belang van bescherming van flora en fauna'.

Plangebied

Het plangebied behelst alle watergangen in het beheergebied van waterschap Vallei en Veluwe.

Werkzaamheden

Bij optredende calamiteiten in waterlichamen met beschermde vissoorten worden vissen dan wel elektrisch, dan wel met het schepnet weggevist om elders in het gebied waar de watervoerendheid en waterkwaliteit voldoende is weer uitgezet. Bij elektrisch vissen geldt dat het habitat zo min mogelijk schade ondervindt, ook worden op deze manier over het algemeen meer vissen gevangen. Beekpriklarven in de detrituslaag reageren op de elektrische lading en kunnen goed worden gevangen met deze vorm van visserij. Elektrisch vissen geniet daarom de voorkeur. Wanneer deze vorm van visserij niet mogelijk is kunnen trajecten worden geschept met een schepnet.

Voor beekvissen in de bovenlopen van de Grift geldt dat de vissen worden uitgezet in de Grift. Voor beekvissen in andere beeksystemen en voor grote modderkruiper geldt dat er wordt gezocht naar plekken die in verbinding staan met de oorspronkelijke locatie, voor zover de omstandigheden dit toelaten. Wanneer dit niet mogelijk is wordt er gezocht naar andere plekken met geschikte omstandigheden voor deze soorten. Het evacueren van beschermde vissen wordt uitgevoerd door, of onder begeleiding van ecologische deskundigen. Hierboven beschreven werkzaamheden vinden alleen plaats wanneer waterschap Vallei en Veluwe hier een opdracht voor heeft verleend. Waterschap Vallei en Veluwe doet een melding bij de provincie Gelderland wanneer er beschermde vissoorten worden geëvacueerd.

Planning en fasering

Voor deze ontheffing geldt dat waterschap Vallei en Veluwe alleen beschermde vissoorten en andere vissoorten op de betreffende locaties evacueert ten tijde van calamiteiten. Net zoals voorgaande keer wordt deze ontheffing aangevraagd voor een periode van 5 jaar.

Onderzoek

Over de jaren is er middels diverse soortgerichte onderzoeken en monitoring een goed beeld ontstaan van het voorkomen van beschermde vissoorten binnen het beheergebied van waterschap Vallei en Veluwe.

Naar aanleiding van de verschillende droge periodes sinds 2018 heeft er monitoring plaatsgevonden van beekprik en rivierdonderpad in enkele beeksystemen waarin vissen ten tijde van droogte zijn geëvacueerd (zie bijlage). Hieruit bleek dat er in meer of mindere mate sprake was van herkolonisatie van eerder drooggevalen beeksystemen. Echter leek deze herkolonisatie sneller plaats te vinden door beekprik dan rivierdonderpad. Beekprik is een mobielere soort dan rivierdonderpad. Verder was dit afhankelijk van lokale omstandigheden zoals optrekbaarheid en de frequentie van droogval.

Effectbeoordeling

Werkzaamheden zijn bedoeld ten behoeve van de instandhouding van beschermde vissoorten in het beheergebied van Vallei en Veluwe. Vissen worden alleen geëvacueerd wanneer kan worden aangenomen dat zij in direct gevaar zijn of in gevaar komen bij niet ingrijpen. Het evacueren van vissen heeft daarom lokaal niet meer negatieve effecten dan het niet ingrijpen aangezien hiermee (grootschalige) kan worden voorkomen. Daarmee is het evacueren van beschermde vissen de optie waarmee de kans zo klein mogelijk is dat er gevolgen zijn voor de lokale staat van instandhouding. Uit de monitoringsgegevens van afgelopen jaren blijkt ook dat er sprake is van herkolonisatie in de beektrajecten waar vissen zijn weggehaald. Dit gold met name voor de beektrajecten waar droogval minder frequent plaatsvond. Het terugplaatsen van deze vissen is daarom ook niet zinvol aangezien er sprake lijkt te zijn van herkolonisatie. In beken waar niet of nauwelijks sprake was van herkolonisatie waren de omstandigheden door de frequente droogval ook ongeschikt.

Verboden beschermde vissoorten

Soort	Verbod	
Beekprik	Art 11.54 lid 1a bal	Het opzettelijk doden of vangen van in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten.
	Art 11.54 lid 1b bal	Het opzettelijk beschadigen of vernielen van de vaste voortplantingsplaatsen, rustplaatsen of eieren van dieren als bedoeld onder a.
	Art 11.61 lid 1 bal	Het uitzetten van dieren of eieren van dieren.
elrits	Art 11.54 lid 1a bal	Het opzettelijk doden of vangen van in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten.
	Art 11.54 lid 1b bal	Het opzettelijk beschadigen of vernielen van de vaste voortplantingsplaatsen, rustplaatsen of eieren van dieren als bedoeld onder a.
	Art 11.61 lid 1 bal	Het uitzetten van dieren of eieren van dieren.
grote modderkruiper	Art 11.54 lid 1a bal	Het opzettelijk doden of vangen van in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten.
	Art 11.54 lid 1b bal	Het opzettelijk beschadigen of vernielen van de vaste voortplantingsplaatsen, rustplaatsen of eieren van dieren als bedoeld onder a.
	Art 11.61 lid 1 bal	Het uitzetten van dieren of eieren van dieren.
rivierdonderpad	Art 11.61 lid 1 bal	Het uitzetten van dieren of eieren van dieren.

Rivierdonderpad

Rivierdonderpaden zijn beschermd binnen N2000 begrenzing. De activiteiten waarvoor deze ontheffing wordt aangevraagd zijn bedoeld ten behoeve van het voorkomen van sterfte van de soort door calamiteiten. Deze (mogelijke) activiteiten dienen bij te dragen aan instandhoudingsdoelstellingen van de soort en kunnen daarom worden beschouwd als zijnde een beheermaatregel.

Mitigerende maatregelen

Waterschap Vallei en Veluwe doet haar best om droogval zoveel mogelijk te voorkomen door water zoveel mogelijk vast te houden. Echter leert de ervaring dat dit niet overal en altijd mogelijk is. Voor de beekvissoorten geldt daarnaast dat zij afhankelijk zijn van een bepaalde kwaliteit van het water, waaronder het stromende karakter, de hoeveelheid zuurstof in het water en de temperatuur voor hun overleving. Dit maakt dat het noodzakelijk kan zijn om deze vissen te verplaatsen om sterfte te voorkomen.

Monitoring

Tijdens de werkzaamheden wordt er door de ecologisch deskundige in een logboek bijgehouden wanneer en waar vissen zijn verplaatst. Hierbij worden de soorten en de aantallen per soort genoteerd. Wanneer vissen worden verplaatst wordt er opnieuw een meerjarige monitoring uitgezet om de langetermijneffecten te kunnen beoordelen.